

Onder de loep

De Turkse tortel (*Streptopelia decaocto*)

door Gerda Hos

Zittend voor het raam probeer ik te bedenken wat een leuk onderwerp is voor de “In de Branding” van september 2014. Opeens komen er twee tortelduifjes aangevlogen en strijken neer op het kippenhok. Deze zandkleurige duifjes met rode ogen en een zwarte, halve nekband komen af op het kippenvoer. Met plezier sla ik ze gade en besef gelijktijdig dat deze leuke diertjes het onderwerp worden van dit stukje. En ook nu doen ze hun naam eer aan, dat wil zeggen: er wordt lustig op los getorteld. Ronduit schattig om te zien.

Als resultaat van al dit tortelen bouwen ze al vanaf maart een eenvoudig plat nest in bomen, struiken of soms zelfs op een uitstekende rand van een gebouw. Soms iets te eenvoudig, want vorig jaar had een paartje de meidoorn voor ons keukenraam uitgekozen als broedboom. Van een paar takjes werd een slordig nest gebouwd en hierin werd een eitje gelegd. Bij het eerste beetje wind zakte het nest al in elkaar en viel het eitje op de grond. Ei kapot, duifjes weg en ik zat te balen van dit droevige einde. Gebeurt zo iets niet, dan worden er per nest twee witte eitjes gelegd, die door beide ouders worden bebroed.

Na 14 tot 17 dagen kruipen de jonge duifjes uit het ei en krijgen pa en ma duif het druk met het voeren van de altijd hongerige jongen, die trouwens ontzettend lelijk zijn met hun plompe snavels en pluizig dons op het lijf.

Het voer voor de jongen wordt “duivenmelk” genoemd. Om dat te kunnen drinken steken de jonge duiven hun snavel diep in die van de oudervogel om zo de kaasachtige substantie te kunnen nuttigen. De aanmaak hiervan wordt door hetzelfde hormoon geregeld als de melk bij zoogdieren, vandaar de naam “melk”. Na verloop van tijd krijgen de kleintjes in de krop (= een zakvormige verwijding van de slokdarm) geweekte zaden te eten. Na circa 18 dagen vliegen ze uit, maar worden ze nog steeds gevoerd. Drie weken later verdwijnt de gehele duivenfamilie uit het broedterrein naar een ander plekje. Gewoonlijk zijn er twee of meer legsels per seizoen, maar na september wordt er niet meer gebroed. Slechts weinig jonge vogels komen helaas tot uitvliegen. Veel vallen ten prooi aan nestrovers als de ekster en de gaai.

Turkse tortel

Vroeger kwamen in Nederland geen Turkse tortels voor. Rond 1950 kwamen ze vanuit Azië onze kant op en in dat jaar werd ook het eerste broedgeval gemeld. Nu vinden we ze door heel Midden-Europa, vooral op plekken waar graan voorhanden is. 's Winters vinden we ze vooral in groepjes bijeen bij boerderijen, in dorpen of steden, bij voedertafels.

Ze lijken veel op de bekende lachduifjes, die vaak als kooivogels worden gehouden. Ook wij hadden vroeger zo'n duifje in een houten kooi boven de keukendeur hangen. Dat zou helpen tegen de huidziekte gordelroos. Ons duifje maakte een gezellig "roe-koe-koe" geluid en legde bovendien veel eitjes. Toen ik zes eitjes verzameld had, vond ik het zonde ze weg te gooien. Maar wat kon ik er anders mee doen? Bakken of koken misschien? Maar ja, onze pannen waren wel erg groot voor de kleine eitjes. Dus heb ik ze maar met de aardappelen meegekookt (in die tijd at ik zelf geen aardappelen). Toen ik tijdens het koken in de pan keek waren de eitjes tot mijn grote schrik helemaal kapot gekookt. Voorzichtig heb ik toen de schilletjes uit de pan gehaald en van de rest aardappelpuree gemaakt. 's Avonds heeft Mari er met smaak van gegeten. Gelukkig is de tortelduif het zinnebeeld van huwelijksgeluk. Vandaar waarschijnlijk dat ons huwelijk nog steeds stand houdt, want ik heb later wel alles eerlijk opgebiecht. Bovendien heeft Mari er niets aan overgehouden en genieten we samen dagelijks van het plezierige en rustgevende gekoer en getortel van de Turkse tortel.